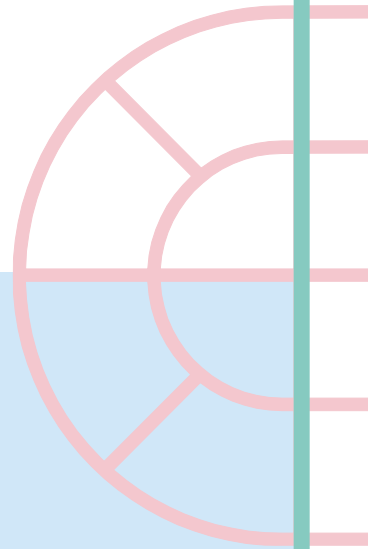

HMS-rutiner for å hindre smitte av Covid-19

Veileder for gravplasstilsatte, kirketjenere og
tilsatte ved krematorier

Forord

I forbindelse med webinarer 17. mars om gravferd og gravplass ble KA utfordret på å lage et opplegg for HMS-rutiner mot koronasmitte for ansatte ved gravplasser og krematorier. Dette har vi gjort et forsøk på å imøtekomme ved å lage denne veilederen om smittevern. I tillegg til HMS-rutiner for smittevern har vi også med litt om beredskap. KA kommer tilbake med en egen veileder om renhold. I arbeidet har vi hatt god faglig støtte fra Lars Holm Tjessem i Helsedirektoratet. Regjeringen innfører stadig nye tiltak, som også berører vårt område. Det betyr at tiltak som gjelder i dag, ikke nødvendigvis gjelder i morgen. Vi vil også understreke at anbefalte tiltak, som ikke er forankret i sentrale retningslinjer, må tilpasses situasjonen på den enkelte arbeidsplass.

Oslo 27.03.20

Randi Moskvil Letmolie
Dir. i avdeling for kirkebygg og eiendomsforvaltning

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse	2
Lovgrunnlag	3
Om covid-19 viruset	4
Regjeringen definerer avvikling av gravferd og gravplassforvaltning som en samfunns viktig funksjon	5
Kistehåndtering og smittevern.....	6
Urnehåndtering og smittevern.....	7
Gravferdsseremoni / bisettelse og smittevern.....	8
Syning	9
HMS-rutiner ved gravplassdrift	10
HMS-rutiner ved krematoriedrift	11
Spørsmål vedrørende smittevern for tilsatte	13
Beredskap	16

Lovgrunnlag

[Smittevernloven](#)

§ 1-1. Lovens formål

Denne loven har til formål å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å forebygge dem og motvirke at de overføres i befolkningen, samt motvirke at slike sykdommer føres inn i Norge eller føres ut av Norge til andre land.

§ 4-6. Gravferd og transport av lik

Ved et alvorlig utbrudd av en allmenn farlig smittsom sykdom kan kommunestyret vedta forholdsregler i forbindelse med gravferd, herunder bestemme at avdøde personer skal kremeres, eller at det skal settes i verk andre spesielle tiltak i forbindelse med gravferder.

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om transport av lik innenfor landet og fra og til utlandet, og fastsette hygieniske bestemmelser i forbindelse med gravferd, herunder minimums- og maksimumskrav til emballering og hvilke opplysninger som transportør, begravellesbyrå og andre kan kreve.

[Forskrift om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd](#)

§ 1-1. Formål

Forskriften skal sikre at transport, håndtering og emballering av lik, samt gravferd foregår hygienisk forsvarlig for å motvirke overføring av smitte fra lik.

§ 1-3. Ansvar

Lege som skriver legeerklæring om dødsfall, skal varsle kommunelegen og den som henter liket dersom dødsfallet skyldes en mistenkt eller påvist smittsom sykdom som gjør at det må tas særlige forholdsregler for å unngå overføring av smitte, jf § 2-1. Dette gjelder også hvis avdøde hadde eller det foreligger mistanke om slik sykdom, men døden inntraff av annen årsak.

Begravellesbyrå som får i oppdrag å utføre transport, håndtering og emballering av lik, skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften overholdes for så vidt angår byråets tjenester. Tilsvarende gjelder for den som forestår gravferd, evt. åpning av grav og flytting av lik.

Den som har forvaltningsansvaret for institusjon, gravkapell e.l. hvor lik håndteres, emballeres eller oppbevares, skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften følges for så vidt angår de handlinger som finner sted i dennes lokaler.

Om covid-19 viruset

Se fortløpende informasjon fra Folkehelseinstituttet
Dette gjelder pr. 13.03.2020

[Fakta om koronaviruset](#)

[Fakta om smitteverntiltak](#)

[Råd og informasjon til hele befolkningen](#)

[Generelle hygieneråd](#)

[Råd til arbeidsplasser, herunder høyskoler og universiteter](#)

Regjeringen definerer avvikling av gravferd og gravplassforvaltning som en samfunnsviktig funksjon

Følgende personell i denne sammenheng er:

- Personell som har oppgaver med å grave graver, håndtere kister og administrere gravferd.
- Nøkkelpersonell ved krematoriene

Se utfyllende [notat fra KA](#)

Kistehåndtering og smittevern

Kistehåndtering hvor avdøde ikke var koronasmittet (a)

En antar at virusmitte kan overleve på overflater fra noen timer til fire dager eller mer, varierende av overflatemateriale. Kister med koronadød blir desinfisert.

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak
Ved mottak av kiste til kjølerom ved gravplass, krematorium eller seremonisted	<ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i byråene benytter engangshansker ved avlevering. • Byråene har i denne sammenheng ikke adgang til andre arealer enn kjølerom.
Håndtering av kiste i krematorium	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet benytter engangshansker
Overføring av kiste til seremonirom	<ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i forvaltningen, byråene og evt. pårørende benytter engangshansker.
Bæring av kiste fra seremonirom til bårebil / grav.	<ul style="list-style-type: none"> • Bærerne benytter engangshansker.
Ved graven	<ul style="list-style-type: none"> • Desinfisere håndtak på senkeapparat før og etter bruk. • Vaske senketau etter bruk. Vaske «seremonispade» • Vaske spader og desinfisere håndtak hvis pårørende har fylt igjen graven. • Ingen fysisk kontakt, hold gjeldende avstandskrav.

Håndtering av kiste når avdøde var koronasmittet (b)

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak (i tillegg til tiltak beskrevet i tabell a)
Fra sykehus	<ul style="list-style-type: none"> • Avdøde legges normalt i morspose (ikke et sentralt FHI-krav) • Kisten skal være merket med standardmerke for Covid-19. • Kisten desinfiseres før utlevering.
Registrere «koronakister»	<ul style="list-style-type: none"> • Byråene melder fra til gravplassmyndigheten og krematoriene om «koronakister».
Andre situasjoner, se pkt. a	Samme smitteverntiltak

Urnehåndtering og smittevern

v/utlevering og nedsetting av urne

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak
Utlevering til byråer og privatpersoner.	<ul style="list-style-type: none"> • Foregår ute for å unngå kontaktsmitte mellom personer, eventuelt i store lokaler. Benytter hansker. Hold avstandskravet.
Urnededsetting	<ul style="list-style-type: none"> • Informer og instruer om smitteverntakene ved bestilling av urnenedsettelse og før selve urnenedsettelsen. • Hold avstandskravet til pårørende. • Vask og desinfiser spade før og etter urnenedsetting dersom pårørende skal fylle igjen urnegraven.

Gravferdsseremoni / bisettelse og smittevern

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak
Informasjonstiltak via oppslag og hjemmeside, facebook m.m.	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke adgang for personer i karantene- eller isolasjonsstatus. Ingen håndhilsning eller annen fysisk kontakt. • Antallsbegrensning (Gjeldende per 27.03.20). Generelt bare nærmeste pårørende /venner avgrenset oppad til maks. 50 personer. Mange kommuner har vedtatt lavere maks. antall. I forbindelse med fastsetting av øvre antallsgrense bør en konsultere kommunelegen. • Informere om avstandskravet.
Håndtering av maks.antall	<ul style="list-style-type: none"> • Det er et felles ansvar for de involverte å bidra til at seremoniene skjer på en ansvarlig måte. • Gravplassmyndigheten (normalt fellesrådet) skal informere om maksantallet ved begravelser/ bisettelser i kommunen. • Det er behov for god samordning mellom den ansvarlige for seremonien og gravferdsbyrået om informasjonen og håndheving av antallsbegrensning.
Tilrettelegging av seremonirom	<ul style="list-style-type: none"> • Opplegg for desinfisering av hender ved inngang. • Fysiske stengsler for å håndheve avstandskravet. • HMS-rutiner for eventuell bruk av lysglobe.
Rengjøring	<ul style="list-style-type: none"> • KA kommer med en egen veileder om rengjøring
Maks. antall ute	<ul style="list-style-type: none"> • Anbefalingen om maks 5 personer i en gruppe blir trolig forskriftsfestet 27.03.20. KA kommer tilbake med informasjon rundt håndteringen av denne.

Syning

Når dødsårsak ikke var koronavirus

Aktuell situasjon	Smitteverntiltak
Syning I Når dødsårsak ikke var koronavirus	<ul style="list-style-type: none"> • Personer i karantene- eller isolasjonsstatus har ikke adgang. • Krav om håndhygiene for de som deltar, desinfisere dørhåndtak og gjennomføre rengjøring etter syning. • Ansatte i forvaltningen deltar ikke ifm. syning
Syning II Når dødsårsak var koronavirus	<ul style="list-style-type: none"> • En bør ikke tillate syning i forvaltningens lokaler. • Her gjengir vi beskrivelse fra Jølstad begravelserbyrå i Oslo: «Syning kan skje, men da i kontrollerte former med personell fra sykehuset og før lukking av bodybag. Byråene er ikke involvert. Byråene har et lovpålagt smittevernregime og krav til kursing av eget personell. Det betyr at kisten utvendig ikke er smittefarlig. Folkehelseinstituttet har ikke krav om morspose, men Oslo universitetssykehus (OUS) har strengere regler og stiller dette som krav. Vi og bransjen i Oslo følger OUS sin standard.» <p>Dette er en strengere praksis en Folkehelseinstituttet operer med på sine hjemmesider.</p>

HMS-rutiner ved gravplassdrift

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak
Aktiviteter i driftsbygningen	<ul style="list-style-type: none"> • Bare adgang for ansatte. Egne garderobeskap. • God håndhygiene og daglig renhold av berøringsflater, gulv og toalett. Ikke benytte felles dusj. • Unngå felles matlaging/bespisning. • Hold avstands- og tidskravet for kontakt. (pt. 2 m, 15 min.) • Benytte egne hansker/ engangshansker og eget sikkerhetsutstyr. <p>Merk Spørsmål: «Om én i arbeidslaget tester positivt for covid-19 / blir koronasyk, vil hele arbeidslaget da bli satt i karantene, eller vil karantenekravet være betinget av en ikke har holdt avstands- og tidskravet? (2 m i 15 min.)»</p> <p>Vi har fått tilbakemelding fra Helsedirektoratet om at karantenekravene vil gjelde om en ikke har holdt avstands- og tidskravet. Dette vil kunne ha dramatiske utslag for driften.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurder organisatoriske grep får å trygge driften
Utearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Mest mulig selvstendig arbeid. Hold avstandskravet. • Benytt eget sikkerhetsutstyr.
Møte med publikum	<ul style="list-style-type: none"> • Hold avstandskravet.
Informasjon til publikum	<ul style="list-style-type: none"> • Oppslag ved inngang / driftsbygning. Henvis til tlf. kontakt.
Publikumstoalletter	<ul style="list-style-type: none"> • Stenges
Bruk av firmabil	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk hansker / desinfiser hendene. Bare én person i bilen - om mulig.
Bruk av maskiner og utstyr	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk egne hansker. Ekstra oppmerksomhet på renhold.
Reise til og fra arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk eget transportmiddel så langt det lar seg gjøre.
Annet	<ul style="list-style-type: none"> • Hold karantenereregler. Ikke vent med selvpålagt karantene.

HMS-rutiner ved krematoriedrift

Aktuelle situasjoner	Smitteverntiltak
Ved mottak av kiste til kjølerom ved krematorium	(ved ordinære dødsfall) <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i byråene benytter engangshansker ved avlevering. • Byråene har ikke adgang til andre arealer enn kjølerom.
Fra sykehus	(ved koronadødsfall) <ul style="list-style-type: none"> • Avdøde legges normalt i morspose og kisten skal være merket med standardmerke for Covid-19. Kisten desinfiseres før den forlater sykehuset.
Ved mottak av kiste til kjølerom ved krematorium.	<ul style="list-style-type: none"> • Registrer Covid-19 merka kister. • Ellers smitteverntiltak som ved ordinære kister.
Håndtering av kiste og berøringsflater i krematorium	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet benytter engangshansker.
Utlevering av urne til byråer og privatpersoner.	<ul style="list-style-type: none"> • Fortrinnsvis ute eller i et større rom for å unngå kontaktsmitte. Husk avstandskravet.
Arbeid i krematorium	<ul style="list-style-type: none"> • Bare adgang for ansatte. Egne garderobeskap. • God håndhygiene og daglig renhold av berøringsflater, gulv og toalett. Ikke benytte felles dusj. • Unngå felles matlaging/bespising. • Hold avstands- og tidskravet for kontakt.(pt. 2 m, 15 min.) • Benytte egne hansker/ engangshansker og eget verneutstyr. <p>Merk Spørsmål: «Om en i arbeidslaget tester positivt for covid-19 / blir koronasyk, vil hele arbeidslaget da bli satt i karantene, eller vil karantenekravet være betinget av en ikke har holdt avstands- og tidskravet? (2 m i 15 min.).»</p> <p>Vi har fått tilbakemelding fra Helsedirektoratet om at karantenekravene vil gjelde om en ikke har holdt avstands- og tidskravet. Dette vil kunne ha dramatiske utslag for driften.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurder organisatoriske grep for å sikre driften.
Møte med publikum	<ul style="list-style-type: none"> • Primært på telefon, ellers ute. Husk avstandskravet.

Reise til og fra arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk eget transportmiddel så langt det lar seg gjøre.
Tilrettelegging av kapell og seremonier	<ul style="list-style-type: none"> • Se egen omtale.

Spørsmål vedrørende smittevern for tilsatte

Her gjengir vi svar fra seniorkonsulent Lars Hom Tjessem i Helsedirektoratet på spørsmål stilt av Hanne Moltubakk Kemton og Eirik Stople i KA

- Generelt om smitteoverføring via overflater.

Det er begrenset kunnskap om dette. Foreløpige studier tyder på at viruset oppfører seg som andre koronavirus, dvs at det kan overleve på overflater i opptil 3-4 dager. Det er bekreftet smitte via overflater, som f.eks. tastatur. Mange faktorer påvirker hvor lenge viruset er smittsomt fra overflater, f.eks. temperatur, fuktighet, sollys og type underlag.

- Adgang til covid-19 test for personer som har viktige samfunnsfunksjoner

Det er særdeles viktig å presisere at en negativ test ikke fritar en person for pålagt karantene. Det forekommer falsk negative prøvesvar, spesielt i begynnelsen av sykdommen. De aller fleste ønsker en test, og det er forståelig, men det kan gi en falsk trygghet. Personer i viktige samfunnsfunksjoner har p.t. ingen forrang til testing, men testes på lik linje med andre hvis de blir syke. Dette kan endre seg ettersom testkapasiteten øker.

- Hvordan beskytte seg i på felles arbeidsplass?

Syke personer bør holde seg hjemme fra arbeidsplassen. Dette gjelder uansett type sykdom, og selv med lette symptomer. For å forebygge smitte og begrense spredning, bør arbeidsplasser iverksette forsterkede hygienetiltak og tiltak for å begrense kontakt mellom ansatte. Det anbefales å samarbeide med bedriftshelsetjenesten for lokal tilrettelegging av tiltak.

- Må spesielle hensyn tas dersom den begravde er død av Covid-19?

Seremonien generelt må følge gjeldende retningslinjer om antall mennesker tilstede og avstand mellom de. Begravelsesbyråene har fått sine retningslinjer om smittevern omkring den avdøde, som innebærer at kisten desinfiseres utvendig etter at den er lukket. Det er derfor ikke nødvendig med spesielle smittevernhensyn utover det i disse tilfellene.

- Må renholdsarbeidere ha beskyttelsesutstyr? I hvilke tilfeller er det nødvendig og hva er anbefalt smittevernutstyr?

Nei, renholdsarbeidere trenger ikke beskyttelsesutstyr i forbindelse med Covid-19, men visse renholdsmidler vil kreve beskyttelsesutstyr.

- Hva med andre ansatte? For eksempel organist, prest og kirketjener?

Andre ansatte trenger heller ikke beskyttelsesutstyr, men må overholde regler for avstand til andre mennesker (2 meter, 15 min).

- Hvordan sikrer man deltakere i begravelser (mest aktuelt nå) mot smitte?

Deltakere sikres best ved at de sitter 1 meter mellom hver andre, samt at maksimalt 50 personer deltar. Små barn kan selvfølgelig sitte med sine foreldre. Personer i karantene eller med påvist Covid-19 kan ikke delta. Videre bør ikke personer i kritiske samfunnsfunksjoner eller syke personer delta. Retningslinjene kan variere fra kommune til kommune

Hygienetiltak

Gode hostevaner og god håndhygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med nytt koronavirus. Det er viktig at arbeidsplassens ledelse sikrer at ansatte er kjent med tiltakene under og har fått tilstrekkelig opplæring.

- Det anbefales håndvask med såpe og vann etter hosting/nysing, etter toalettbesøk, før tilberedning av mat, før og etter måltider, etter kontakt med dyr, og ellers ved synlig skitne hender. Alkoholbaserte desinfeksjonsmidler/håndsprit virker mot koronavirus og er et alternativ hvis ikke håndvaskmuligheter er tilgjengelig. Merk at alkoholbasert desinfeksjon ikke er effektivt ved synlig skitne hender – da bør håndvask utføres først.
- Håndvask eller hånd-desinfeksjon bør være tilgjengelig ved inngangspartier, i kantiner og på matserveringssteder.
- Unngå å røre ved ansiktet eller øynene.
- Det anbefales å ha tørkepapir/papirlommetørkle og mulighet for håndvask/hånd-desinfeksjon lett tilgjengelig til bruk for ansatte som hoster eller nyser. Har man ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken.
- Toaletter og vaskeservanter, håndtak og andre gjenstander som hyppig berøres, bør rengjøres ofte. Etanolbasert desinfeksjon kan brukes på ellers rene flater (slik som håndtak, tastaturer, telefoner og lignende), ellers anbefales god rengjøring med vanlige rengjøringsmidler eller husholdningsklorin.

Begrensning av kontakt mellom ansatte:

- Arbeidsplasser bør så langt det er mulig tilrettelegge for hjemmekontor, fleksible arbeidstider, utvidede spisetider i kantiner og unngå unødvendige sammenkomster og møter.
- Håndhilsing og klemming på arbeidsplassen bør unngås.
- Ansatte bør oppfordres til å unngå å stå eller sitte tett, og om mulig holde 2 meters avstand fra hverandre.
- Ansatte bør unngå å ta offentlig transport dersom mulig. Unntak gjelder for personer med kritiske samfunnsfunksjoner som skal komme seg til og fra jobb.

Råd ved påvist sykdom

Arbeidsplasser bør ha en plan for håndtering av ansatte som blir syke. Ansatte oppfordres umiddelbart til å informere arbeidsplassen hvis de eller noen i familien får påvist covid-19. Hvis en ansatt får påvist covid-19, vil kommunehelsetjenesten følge opp personen og kontakter i henhold til gjeldende retningslinjer, for å sikre forsvarlig helsehjelp og smitteoppsporing.

- Hvordan beskytte seg ved arbeid i krematoriet. Kistehåndtering, tett på medarbeidere.

For de generelle rådene om arbeidsplass vises det til utfyllende svar over. Det er ikke påvist noen klar sammenheng mellom arbeid i krematorier og økt smitte av Covid-19, meg bekjent. Videre er det svært viktig å praktisere avstand mellom medarbeidere, selv ved krishåndtering.

- Smitteoverføring i møte med publikum.

Her gjelder også overnevnte råd om avstand. Hvis man er innenfor 2 meter av hver andre i 15 min eller mer, vet vi at risiko for å bli smittet øker.

- Smitteoverføring ved kistehåndtering og kontakt med begravellesbyråene

Kistene med avdøde etterkoronasmitte er desinfisert utvendig etter at de er lukket. Begravellesbyråene har egne rutiner for hvordan de skal håndtere situasjoner hvor de er involvert. Her er det viktig med samarbeid og avtaler på forhånd. I korte

situasjoner kan man komme nærmere en annen person enn 2 meter, men det må tilstrebes at dette ikke overgår 15 minutter.

- Hvordan kan arbeidsgiver best oppfylle sitt HMS ansvar nå?

Arbeidsgiver kan best gjøre dette med å bidra til å opprettholde et trygt arbeidsmiljø. Det vil si tilrettelegge for at ansatte kan følge de til en hver tid gjeldende råd fra FHI, samt sørge for en ren arbeidsplass hvor man ikke er for nær hverandre

Beredskap

Beredskapsarbeid er et eget [fagområde](#). I denne situasjonen bør en foreta en risiko- og sårbarhetsanalyse for følgende områder:

Tilstrekkelig kjøleromkapasitet?

Ansvar for tilstrekkelig kjøleromkapasitet er ikke plassert hos en instans. Kravet er ikke forankret i gravferdsloven. Gravplassmyndigheten har ansvar for å ha kjøleromkapasitet til kister den overtar ansvaret for og legge til rette for en verdig og sikker oppbevaring av kista frem til gravlegging/kremasjon. I en beredskapssammenheng bør gravplassmyndighet i samråd med kommunalt beredskapsteam kartlegge egen kapasitet og kapasitet ved andre offentlige institusjoner som sykehjem og sykehus. Gravferdsloven, § 13, tredje ledd, åpner for å forkorte fristen på 10 virkedager om en ikke har tilgjengelig tilfredsstillende oppbevaringsplass for kistene.

Vi viser videre til § 2-2 om *beredskap i forskrift om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd* hvor det heter:

«Helsedirektoratet kan gi begravellesbyråer pålegg om å ha en beredskapsplan for transport og håndtering av et større antall lik ved epidemier og større ulykker som krever mange dødsofre.

Tilsvarende kan den som har forvaltningsansvaret for oppbevaringsrom for lik gis pålegg om å ha en beredskapsplan for hygienisk forsvarlig oppbevaring av et større antall lik.»

Forhold som bør utredes:

- Hva er den totale kjøleromkapasiteten i kommunen?
- Hva er ordinært behov?
- Hva er antatt ledig kapasitet?
- Utvikle en plan, sammen med kommunen, som kan settes i verk ved «verste fall scenario». Planen kan inneholde en vurdering om leie av kjølecontainere.

Tilstrekkelig kremasjonskapasitet?

Tilstrekkelig kremasjonskapasitet handler om ovnskapasitet, driftssikkerhet og disponibelt kompetent personell til å betjene ovnene.

Også her må en utvikle en plan som kan settes i verk ved «verste fall scenario».

Ovnskapasitet

- Er det ledig restkapasitet på ovnene ved normaldrift?
- Beredskap for overtidssdrift.
- Krematorier uten renseanlegg kan søke fylkesmannen om å øke grensen for antall kremasjoner foren avgrenset periode. Om koronasituasjonen eskalerer er det aktuelt med en felles henvendelse til Miljødirektoratet.

Driftssikkerhet

- Skjerpe nivået for support fra ovnsleverandør / andre kompetente miljøer.
- Sikre lagerhold av driftsmidler og driftskomponenter.
- Ha en plan for samarbeid med andre krematorier ved en eventuell driftsstans.

Disponibelt kompetent personell

Dette er kanskje den største utfordringen, særlig for mindre krematorier. I gjeldende situasjon har en de kvalifiserte personene en har og en kan, ut fra sikkerhetsmessige hensyn, ikke gå på akkord med kompetansekravet. Dette medfører at tilsatte ved krematoriene bør ha en særlig aktsomhet rundt smittebegrensningsregimet.

Til strekkelig arbeidskapasitet / arbeidskraft

Mangel på kvalifiserte medarbeidere vil også kunne ramme gravplassdriften. I gjeldende situasjon må begravelser ha første prioritet og en er helt avhengig av å ha en operativ, erfaren maskinfører. Det må settes opp en plan for dette, hvor en også ser på muligheten for å gi opplæring av personale fra entreprenørbransjen. At vi går mot en ny vekstsesong skjerper arbeidskraftsbehovet. I beredskapsplanen må en planlegge for at alle nøkkelfunksjoner, inklusiv kontorfunksjoner, kan holdes oppe.

Tilstrekkelig antall ledige graver

Dette handler primært om å ha planer klare for å kunne ta i bruk nye graver og for gjenbruk av graver for en periode fremover. Å identifisere grav og gravåpning er en spesialkompetanse som en må ha en beredskap for å ivareta.

Kontinuitetsplanlegging

Arbeidsplasser må forberede seg på at medarbeidere kan bli langvarig borte fra jobb ved mistanke om sykdom eller bekreftet sykdom, eller at de blir satt i karantene i 14 dager etter nærkontakt med personer som er smittet.

- [Veileder i kontinuitetsplanlegging](#) (DSB)